

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ANTRADIENIS – TUESDAY, LAPKRIČIO – NOVEMBER 10, 2009 • Vol. C Nr. 215

Kaina 75 c.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 11-09-09

PERIODICALS

Vydūno fondui įteikta „Lietuvos tūkstantmečio žvaigždė“

Vydūno fondo tarybos pirmininkas Leonas Maskaliūnas (k.) ir Vydūno fondo valdybos pirmininkas dr. Vytautas Černius priėmė apdovanojimą iš Lietuvos užsienio reikalų ministro Vygaudo Ušacko. **Laimos Apanavičienės** nuotr.

Čikaga, lapkričio 9 d. (URM) – Baigęs viešnągę Washington, Užsienio reikalų ministras Vygaudas Ušackas pakeliui į Madridą trumpam sustojo Čikagoje, kur lapkričio 8 d. Pasaulio lietuvių centre Lemonte įtei-

kė „Lietuvos tūkstantmečio žvaigždė“ Vydūno fondui, taip pažymėdamas reikšmingą fondo indėlį lietuviybės puoselėjimą ir ilgametę tradiciją remti akademinio jaunimo studijas. Apdovanojimą priėmė Vydūno

fondo tarybos pirmininkas Leonas Maskaliūnas ir Vydūno fondo valdybos pirmininkas dr. Vytautas Černius. Kreipdamasis į Lietuvių dailės muziejaus patalpose susirinkusius lietuvių bendruomenės atstovus ir Vydūno fondo rėmėjus, ministras V. Ušackas išreiškė viltį, kad pažangioji Lietuvos visuomenė perims gražias tradicijas ir Lietuvoje netruks atsirasti panašūs fondai, skiriantys stipendijas ir paskolas įvairių sričių studentams.

Viešėdamas Čikagoje, Lietuvos diplomatinės vadovas dalyvavo šv. Mišiose Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje, susitiko su Čikagos Lietuvių Bendruomenės atstovais, papasakojo apie Lietuvos įvykius, ekonominę padėtį, atsakė į klausimus apie Lietuvos ir Rusijos, Lietuvos ir JAV santykius. Ministras taip pat apsilankė Čikagos lietuvių krepšinio lygos varžybose, kuriose dalyvauja daugiau kaip 10 krepšinio komandų, pasveikino varžybų dalyvius.

Prezidentė ketina nepasirašyti „Sodros“ biudžeto

Vilnius, lapkričio 9 d. (Vilnius) – Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė nepasirašys kitų metų „Sodros“ biudžeto, jei įmokos iš šį fondą bus didinamos 2 proc., mažinamos pensijos ir bloginama negaliųjų padėtis. Tokį sprendimą valstybės vadovė priėmė po susitikimo su ministru pirmininku Andriumi Kubiliumi, Seimo pirmininke Irena Degutiene ir finansų bei socialinės apsaugos ir darbo ministrais Ingrida Šimo-

nyte ir Donatu Jankausku bei valdančiosios koalicijos partijų ir Seimo frakcijų vadovais.

„Senatvės pensija yra uždirbta ir yra žmogaus privati nuosavybė. Mažindami ją, privalome numatyti ir laiką, kada ji bus atiduota“, – pabrėžė prezidentė.

D. Grybauskaitė taip pat teigė prieštaraujanti siūlymams mažinti motinystės išmokas jau nuo ateinančių metų sausio mėn., kai dar nese-

niai Seime buvo balsuojama už galimybę 10 proc. mažinti šias išmokas nuo ateinančių metų liepos mėnesio.

„Esu griežčiausiai nusiteikusi ginti visus labiausiai pažeidžiamus visuomenės sluoksnius, bet atsižvelgdama į nelengvą šalies ekonominę padėtį vis dėlto pasisakau už kai kurių išmokų mažinimą“, – teigė prezidentė D. Grybauskaitė.

Valstybės vadovė pareiškė nematanti „Sodros“ biudžeto ir visos so-

cialinių reikalų sistemos pertvarkos. Pasak prezidentės, visos Socialinės apsaugos ministerijos siūlomos priemonės yra laikinos, numatomos tik artimiausiems dvejiems metams ir neturinčios jokios išliekamosios vertės. Šalies vadovės įsitikinimu, tokios priemonės nėra patenkinamos, todėl nedelsiant būtina ieškoti kitų priemonių „Sodros“ biudžetui subalansuoti.

Įvyko Draugo fondo suvažiavimas

Iš kairės: A. Norvilas, D. Cidzikaitė, N. Nausėdienė, M. Remienė, V. Šaulys, O. Daugirdienė, V. Momkus ir R. Jautokienė. **Jono Kuprio** nuotr.

Čikaga, lapkričio 9 d. („Draugas“) – Šešiolika metų gyvuojančio Draugo fondo (DF) nariai (Fondas įkurtas 1993 m. lapkričio 12 d.) lapkričio 7 d., šeštadienį, rinkosi į Jaunimo centro Čiurlionio galeriją, į kartą metuose šaukiamą Fondo suvažiavimą. Be DF tarybos pirmininkės Ma-

rijos Remienės pranešimo, Fondo nariai girdėjo „Draugo“ vyr. redaktorės Dalios Cidzikaitės, DF išdininko Leopoldo von Braun, kitų DF komisijų pranešimus.

Suvažiavimo metu buvo renkami trys dvejų metų kadenciją baigę DF nariai. Susirinkusieji nutarė visus

tris narius perrinkti dar vienai dvejų metų kadencijai. Tad dabartinės DF tarybos sudėtis liko nepakitusi: Ona Daugirdienė, Augustinas Idzelis, Rūta Jautokienė, Algis Norvilas, Vaclovas Momkus, M. Remienė ir Vacys Šaulys.

Daugiau apie DF suvažiavimą skaitykite **5 psl.**

Šiame numeryje:

- Sveikata. Nugaros skausmai (p. 2, 9)
- 20 metų po komunizmo žlugimo: komunistai vis dar su mumis (p. 3, 8)
- Buvo žodis „Lietuva“ (p. 4)
- Draugo fondo nariai rinkosi į metinį suvažiavimą (p. 5)
- Šventadienis (p. 8)
- Atsiminimai (117) (p. 9)
- Kun. dr. K. Trimakas pasakojo apie kelionę į Lietuvą (p. 10)

Valiutų santykis

1 USD — 2.31 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

20 METŲ PO KOMUNIZMO ŽLUGIMO: KOMUNISTAI VIS DAR SU MUMIS

Laikas prabėgo taip greitai. Dvi dešimt metų. Ar mes patenkinti? Ką mes išvaizdavome pirmosiomis revoliucijos dienomis 1989 metų lapkritį? Ko mes laukėme po komunizmo žlugimo. Ar tikrai tai buvome mes, kurie nuvertė komunizmą? Tokius klausimus, prabėgus 20 metų nuo Berlyno sienos griūties, kelia 1989 metų studentų rengtų demonstracijų Prahoje vadovas ir buvęs Čekijos Senato narys **Martin Mejs-trik**. Pateikiame sutrumpintą jo straipsnį Laisvosios Europos radijo internetinei svetainei.

Komunistinės diktatūros metais suklastotose politinėse bylose buvo nuteisti 264 tūkst. Čekoslovakijos piliečių. 284 iš jų buvo nuteisti mirties bausme ir nužudyti. Manoma, kad komunistų įsteigtuose kalėjimuose ir darbo stovyklose mirė 8 tūkst. žmonių. Mažiausiai 240 tūkst. čekoslovakų pabėgo iš šalies. Tai buvo šalies elitas, kurio mums vis dar trūksta.

Dabar, po 20 metų, man aišku, kad 1989 metais laimėjome ne mes, o komunistai. Jie liko komunistais ir bus jais amžinai, nesvarbu, kaip jie vėl ir vėl persidažytų savo raudoną spalvą. Ir mes patys nesugebėjome iš savo galvų išrauti komunistinio stiliaus mąstymo.

320 piliečių, bandžusių pabėgti į laisvą pasaulį, buvo nužudyti pasienyje. 100 iš jų tiesiog iškepė ant elektros laidų, juosusių Geležinę uždangą. Per 1968 metų okupaciją ir kitąmet vykusias demonstracijas buvo nušauti 113 žmonių. Komunistiniuose kalėjimuose mirė šimtai gimusių ar negimusių kūdikių, nes taip vadinamame proletariato režime į kalėjimus buvo grūdomos ir nėščios moterys, o jų vaikai buvo „nelaukiami“.

Buvo sugriauti mažiausiai 2 tūkst. šeimos ūkių – ūkiai buvo užgrobti, apiplėšti, o šeimoms liepta keltis kitur. Komunistai žudė dvasi-ninkus ir vogė bažnyčios bei religinių ordinų turtą. Komunistai buvo atsakingi už savo politinių oponentų grobimus ir žudymus tiek šalies viduje, tiek užsienyje. Aštuntajame ir devintajame dešimtmečiuose jie rėmė tarptautinį terorizmą, kuriuo buvo siekiama išvesti iš pusiausvyros demokratiškas Vakarų valstybes.

Politiniams oponentams dažnai nebuvo leidžiama užsiimti sava profesija. Jų šeimos nariai neturėjo teisės į aukštesnį išsilavinimą. Saviraiškos laisvė, susirinkimų laisvė ir laisvė keliauti buvo paneigtos. Iš žmonių buvo atimta teisė rinkti savo atstovus. Politinis aktyvizmas buvo uždraustas.

Atskirti nuo pasaulio

Kuriam laikui paliekant šias

tiesiogines totalitarizmo aukas, aš teigčiau, kad veikiausiai pats rimčiausias komunistų nusikaltimas buvo tas, kad jie mus visus – 15 mln. žmonių – atkirto nuo išorinio pasaulio. Daugiau nei 40 metų mes kaip dalis siaubingo bandymo buvome auginami uždarame šiltnamyje. Mes negalėjome keliauti. Mes neturėjome informacijos apie tai, kas vyksta normaliaame, demokratiniaame pasaulyje.

Mūsų smegenys buvo nuolatos plaunamos kasdiene idiotiškos propagandos kruša. Mokyklos ir universitetai buvo atskirti nuo globalinės akademinės bendruomenės. Neatvykdavo jokie užsienio dėstytojai. Nebūdavo Vakaruose įprastų knygų ar akademinų žurnalų. Literatūra, filmai, vaizduojamasis menas, muzika, teatras – viskas buvo cenzuruojama. Jie užkimšo visas vakarietiškas radijo stotis, net tas, kurios tik grojo muziką. Jie atėmė Vakarų laikraščius ir žurnalus. Tai buvo absoliutus, visiškas atskirtumas. Per 40 metų komunistai nuniokojo šalį. Jie nuniokojo ekonomiką, aplinką, visuomenę. Veikiausiai būtent visuomenę jie pažeidė labiausiai. Jie nuniokojo čekų ir slovakų elitą. Ko nesugebėjo naciai, komunistai užbaigė.

Vos per 40 metų jie sugriovė teisinę sistemą, įstatymų leidžiamąją valdžią, teise paremtą valstybę. Iš sąmonės jie ištrynė bet kokią užuominą apie įstatymo raide paremtą mąstymą. Mes buvo atpratinti nuo įpročio prisiimti atsakomybę už savo gyvenimus ir sprendimus, nes jie žinojo geriausiai ir visi rodantys iniciatyvą buvo baudžiami.

Per šiuos 40 metų mūsų tauta pamiršo, kas yra laisvė ir demokratija. Tiesa, mes troškome laisvės dėl tam tikros laisvės idėjos. Tačiau, kai buvome paleisti iš savo narvo, nesugebėjome judėti laisvėje. Net ir po 20 metų dalis tautos to negali ir veikiausiai niekada negalės.

Komunistinės pagirios

1989 metais mums buvo suteikta galimybė, ir mums sekasi santykinai neblogai. Mes esame dalis platesnio pasaulio. Mūsų vaikai auga tam tikroje demokratijoje. Jie gali keliauti, gali studijuoti užsienyje. Jie kalba daugeliu kalbų ir laiko raktus, kurie gali atidaryti duris į kitus pasaulius. Vis dėlto ne viskas yra gerai.

Galima ilgai pasakoti apie mūsų nusivylimus ir „elito“, taip vadinamų 68-ųjų metų žmonių, išdavystę, įvykdytą dešimtajame dešimtmetyje. Galima ilgai kalbėti apie absurdišką komunistinių nusikaltimų tyrimą.

Galima ilgai kalbėti apie kronas, kurias pavogė ar iššvaistė pramonės kapitonai, kurie tuo metu buvo giriami. Galima kalbėti apie slaptas politinių partijų sąskaitas, apie kurias visi žinojo, tačiau niekados nieko nedarė, nes, kaip sakoma, „karpis niekada neišsekins savo paties kūdros“. Galima kalbėti apie mafiją, kurios metastazės persimetė į policiją, teisinę sistemą, politiką. Tačiau nėra prasmės kalbėti apie šiuos dalykus. Po 20 metų mūsų žiniasklaida nuolatos apie tai kalba, tačiau nieko nėra daroma.

Aš eičiau dar giliau ir bandyčiau pažvelgti, kodėl yra būtent taip. Aš buvau vienas **Nukelta į 8 psl.**

Pasirašiau peticiją už Hawaii nepriklausomybę!

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

Edvardo Šulaičio straipsnis apie Hawaii valstijos sukurtinę šventę („Draugas“, 2009 spalio 28 d.) nutraukė mano galvoje susiraizgusių atsiminimų laiko voratinklius. Autorius trumpai paminėjo seniau „Sandwich Island“ vardu vadintos Hawaii salos istoriją. Jis taip pat taikliai pastebėjo, kad ne visi gyventojai sutinka su Hawaii valstijos dabartiniu statusu, tebevyksta akcijos dėl atsiskyrimo nuo JAV. Visai netikėtai prie tos akcijos teko prisidėti ir man asmeniškai. Tai įvyko 1995 metų žiemą, lankantis Oahu saloje.

Užsirašėme vienai išvykai autobusu po salos parkus ir paplūdimius. Vienoje sustojimo vietoje pastebėjome palapinę, po kuria buvo stalelis su informacine literatūra. Už stalelio sėdėjo pora jaunuolių. Iškaba prieš stalelį sakė, kad čia esama Hawaii nepriklausomybės sąjūdžio atstovų. Turėdami laiko, prie jų prisitartinome ir užkalbinome. Su Hawaii pašneko-vais kalbėjome angliškai, bet pasisakėme esą lietuviai. Jie tuoj pat atkuto, pagyvėjo, nes, jų įsitikinimu, Lietuva ir kitos Pabaltijo šalys labai gerai supranta jų laisvės troškimus. Jų teigimu, šios šalys tuo metu buvo vienos iš stipriausių Hawaii nepriklausomybės siekimo rėmėjų, nes pačios buvo patyrusios svetimųjų okupaciją. Po ilgesnio pokalbio jie pakvietė pasirašyti peticiją, reikalaujančią, kad JAV peržiūrėtų Hawaii valstijos teisinį statusą ir jiems gražintų turėtą nepriklausomybę. Be dvejonų abu su žmona tas peticijas pasirašėme. Matyt, jos pasirašymas istorijos tėkmės nepakeitė, nes štai po keturiolikos metų Hawaii atšventė savo, kaip vienos iš JAV valstijų, auksinį jubiliejų. Tačiau, kaip E. Šulaitis teisingai pastebėjo, numatytas iškilmingas paminėjimas buvo supaprastintas, nes nenorėta išpuolių iš gyventojų, kurie siekia nepriklausomybės.

Būdamas Hawaii, nusipirkau muzikinę plokštelę, kur dauguma dainų yra atliekamos havajiečių kalba. Dėžutėje buvo išspausdintas jų vertimas ir į anglų kalbą. Į akį krito viena protesto daina prieš Hawaii aneksiją. Noriu vienu jos posmeliu pasidalinti: „Mes neturime jokių apgailėstavimų / Dėl krūvų valdiškų fondų./ Mes esame patenkinti akmenimis./ Stebėtinu krašto maistu.“ Jis man reiškia, kad čiabuviai geriau valgytų akmenėlius, negu pasiduotų kitai valstybei ir prarastų savo nepriklausomybę.

Prieš Hawaii salų karinę okupaciją ir aneksiją 1898 metais, Hawaii buvo nepriklausoma valstybė, turėjusi tarptautinį pripažinimą. Hawaii gyventojų laisvės troškimas teberusena. Pernai metais du mėnesius pasivadavinusi Hawaii karalystės valdžia buvo taikingai užėmusi Iolani karaliaus rūmų sodelį, ten pastatė palapinę, simbolizuojančią karalystės tęstinumą. Jos prakilnybė Mahealani Kahau, savo giminystę siejanti su paskutiniu Hawaii karaliumi, buvo išrinkta krašto karalaite. Savo tinklalapyje šio sąjūdžio grupė skelbia, kad ji norinti panaikinti įstatymus bei taisykles, primestas okupacinės jėgos ir atstatyti Hawaii nepriklausomybę. Šiai grupei priklauso apie tūkstantis rėmėjų. Ji yra viena iš daugelio grupių, siekiančių krašto nepriklausomybės. Hawaii salose yra apie 200,000 čiabuvių gyventojų. Viso Hawaii gyvena 1,3 mln. gyventojų.

Skriaudos havajiečiams prasidėjo 1893 metais, kai maža cukraus plantacijų savininkų ir kitų prekybininkų grupė nuvertė esamą monarchiją. Jiems talkino JAV laivynas ir iš jo išlaipinta kariuomenė. Tuo metu buvusi karalienė Liliuokalani buvo priversta atsizadėti turėtos karūnos, ji buvo įkalinta Iolani rūmuose, Honolulu mieste. 1898 metais Hawaii JAV buvo aneksuota, o 1959 metais tapo 50-tąja JAV valstija. Tais metais 90 proc. Hawaii gyventojų balsavo už naują valstijos statusą.

Kitos nepriklausomybės siekiančios grupės atstovas Leon Siu teigia, kad Hawaii karalystė buvo nelegaliai nuversta. Sukilėliai sudarė neteisėtą vyriausybę ir kraštą perleido JAV kontrolėn. „Niekada nebuvo teisėto pervedimo ar reikiamų dokumentų sudarymo. Mes toliau pripažįstame Hawaii karalystę“, – kalbėjo Siu. Jo turimomis žiniomis, yra užmezgti ryšiai su kitomis valstybėmis, siekiant tarptautinio Hawaii nepriklausomybės pripažinimo. Peržiūrimos seniau sudarytos sutartys su kitomis šalimis, įskaitant ir Didžiąją Britaniją.

Nepriklausomybės puoselėtojų grupės primena taip vadinamą Atsiprašymo rezoliuciją, kurią prez. Bill Clinton pasirašė 1993 metais. JAV gyventojų vardu prezidentas atsiprašė havajiečių už buvusį perversmą. Tarptautinės teisės profesorius Francis Boyle (University of Illinois) teigia, kad teisiškai reikalavimas atstatyti karalystę yra visiškai pagrįstas. Nuo 1992 m. jis yra nepriklausomybės siekiančių grupių patarėjas. Minėtas profesorius 1998 m. JAV Aukščiausiam Teisme iškėlė bylą, reikalaujančią nepriklausomybės atstatymo ir reparacijų už padarytą žalą. Keletą kartų šį reikalą peržiūrėjęs Aukščiausias Teismas priėjo išvados, kad buvusi karalystė negali būti pripažinta esančia karalyste ir todėl neturi priėjimo prie JAV Aukščiausiojo Teismo.

Dabar yra galvojama, kad su laiku Hawaii susilauks daugiau tarptautinio diplomatinio pripažinimo, kuris įgalintų kelti teisinę bylą tarptautiniame teisme. Sektinu pavyzdžiu Hawaii nepriklausomybės siekėjai laiko Indijos Mahatma Gandhi, kuris sugebėjo atsikratyti Britų imperijos jungo. O ar Lietuva paremtų havajiečių pastangas vėl tapti nepriklausoma valstybe?

DAINA AŠ GYVENU!

Buvo žodis „Lietuva“

GABIJA PETRAUSKIENĖ

Susipažinkime su V. Bučmiene

IX Išeivijos lietuvių dainų šventės Toronto mieste dainų žodžių vaikams konkurse antrą vietą laimėjo Vida Augulytė-Bučmienė iš Cleveland, Ohio su poema „Buvo žodis Lietuva“.

Kas ateina pirmiau – ar žodis, ar melodija? Ar melodija įkvepia žodinę kūrybą? O gal žodis pakužda melodiją kūriniui, kuris tampa nauja daina? Tai klausimai, kuriems gal nėra vieno, bendro atsakymo, nes kūryba pačia savo esme yra dinamiškas reiškinys.

Pasaulį išvys nauja daina vaikams „Buvo žodis ‘Lietuva’“, kuri pirmą kartą bus atlikta 2010 m. liepos mėn. 1–4 d. dainų šventėje Toronto, Kanadoje. Naujos dainos autorė – Vida Augulytė-Bučmienė, muziką dainai sukūrė kompozitorius Rimas Biliūnas.

Vida Bučmienė savo eilėraštyje labai įdomiai gvildena paties žodžio „Lietuva“ reikšmę jaunimui, jo brandinimą. Ji seka, kaip tas žodis suprantamas nuo pat lopšio, ką jis reiškia jaunuoliui bręstant, jam subrendus, dar kartą primena, kad žodis „Lietuva“ turi būti skiepijamas nuo lopšio.

Buvo žodis LIETUVA

*Dar vaikystės aušroje
buvo žodis LIETUVA.*

*Sakė tėtis ir mama,
kad už marių tolina
žydi žemė mums sava.
Ji vadinasi – LIETUVA.*

*Taip išdygo manyje
mielas žodis LIETUVA.*

*Buvo šokis ir daina
su trispalve vėliava,
mokykla ir stovykla
ir skambi sena kalba.*

*Štai kaip augo manyje
aukso žodis LIETUVA.
O kai pajutau aš ją,
žavią savo drauguose,
supratau, kad Lietuva
klesti mūsų širdyse.*

*Taip pražydo manyje
gyvas žodis LIETUVA.*

*Mūsų žemė Lietuva
Mano sieloje gyva.
Neužges jau niekada
Meilė mano širdyje,
Man lopšely įžiebtą
Švento žodžio LIETUVA.*

Vida gimė Kaune. 1944 m. tėvai, abu mokytojai, gelbėdamiesi nuo besiantinančių sovietų, pasiėmę tik tiek, kiek pajėgė panešti – vaikelį Vidą ir 2–3 lagaminus, pasitraukė į Vokietiją. Čia Vida Schwabisch-Gmund stovykloje baigė keturių skyrių pradžios mokyklą, o 1950 m. atvyko į JAV.

Vida Augulytė-Bučmienė iš Cleveland, Ohio, laimėjusi IX Išeivijos lietuvių dainų šventės Toronto mieste poezijos konkursą dainai vaikams.

Cleveland mieste baigė Šv. Jurgio parapijos mokyklą, Notre Dame Academy, Vysk. Valančiaus aukstesniąją lituanistinę mokyklą ir aukštesniuosius pedagoginius lituanistikos kursus. 1961 m. Case Western Reserve University apgynė matematikos bakalaurą ir magistro laipsnius. Taip pat gavo aukštesniosios mokyklos mokytojos pažymėjimą. Kaip papildomą dalyką studijavo chemiją ir fiziką. Kasdieninę duoną užsidirba mokytojaudama gimnazijoje, dėstydamą matematiką, fiziką ir chemiją įvairiose Cleveland apylinkių gimnazijose.

Nuo 1970 m. Cleveland Šv. Kazimiero lituanistinėje mokykloje Vida dėstė lietuvių kalbą ir literatūrą. Mokyklos scenai parašė šešis vaizdelius ir kelis radijo montažus. 1982 m. JAV LB Švietimo tarybos paprašyta, suorganizavo neakivaizdinę lituanistinę mokyklą „Židiny“ – paruošė papildomos mokomosios medžiagos visoms klasėms nuo darželio iki 12 klasės, taip pat ir lietuviškai nekalbantiems. Nuo 1998 m. vadovauja ir dėsto „Aušros“ aukštesniajai lituanistinei mokyklai Cleveland. Nuo 2004 m. pridėjo lietuviškai nemokančių klases suaugusiems ir paaugliams. Vienkartines paskaitas apie tautines mokyklas Vida skaitė Cleveland State University (1977 m.) ir Notre Dame kolegijoje (1979 m.). Ji parašė 9 kny-

gas, kurias išleido JAV LB Švietimo taryba: „Galvosūkiai“, „Lietuvių kalbos gryninimo ir turtinimo pratimai“, „Šimtas žaidimų dideliems ir mažiems“, įvairiausių lietuvių kalbos pratimų įvairiems skyriams ir t.t.

Vida visą savo gyvenimą praleido su vaikais ir jaunimu, todėl nestebina, kad jos kūrinys „Buvo žodis ‘Lietuva’“ taip taikliai atspindi jaunimo brandinimą ir to brangaus žodžio supratimą. Pakalbinau Vidą, norėdama sužinoti, kas ją įkvėpė kurti ir dalyvauti IX Dainų šventės poezijos konkurse.

– Kas paskatino sukurti šias eiles? Iš kur ateina įkvėpimas?

– Rašyti norėjau iš mažens. Konkurencijos dvasią turbūt paveldėjau iš tėvo. Jis buvo linkęs bet ką daryti ne tik gerai, bet pagal galimybes geriausiai – jeigu įmanoma, geriau už kitus. Konkurseliuose dalyvauti pradėjau būdama moksleivė.

Kartą didysis Cleveland dienraštis siūlė skaitytojams atsiųsti girdėtus juokingus vaikų posakius. Už geriausius žadėjo užmokėti po kelis dolerius ir išspausdinti. Pabandžiau. Pasisekė! Anais laikais tokios sumos (3–5 dol.) užteko viskam, ko reikėjo suknelei pasisiūti. Kelios minutės rašymo, 3-jų centų pašto ženklas, ir galėjai pasisiūti suknelę – puiku! Žurnalas mokėjo po 5 dol. už gerus patarimus šeiminkėms. Pabandžiau, ir vėl pasisekė. Mokykliniuose konkursuose dažnai nebūdavo piniginių premijų, bet gaudavau gražų pažymėjimą, mokytojos pagirdavo, kartais tėvelis dar dovanėlę nupirkdavo.

Dabar piniginės premijos man nesvarbu. Jeigu tema įdomi, užduotis nesunki (pvz., niekad nedalyvauju konkursuose, kur reikia ką nors nupiešti, nes tai būtų arčiau kančios negu malonumo) ir nepareikalauja daug laiko (nerašau romanų), smagu pabandyti, išsireikšti, pasidalyti mintimis.

Šiame konkurse laimėti nesitikėjau, bet kadangi vaikams rašyti nesunku, pabandžiau vieną eilėrašį parašyti. Iš kur ateina įkvėpimas? Ateina mintis ir tiek. Gal, kad vaikystėje pamėgau grožinę literatūrą, visą gyvenimą mėgau skaityti.

– Ar žodžiai jungiasi iš karto, ar reikia dailinti? Kada žinote, kad kūrinys pabaigtas?

– Ir tarp rimtų rašytojų retas viską parašo iš karto ir leidyklai išsiunčia netaisytą rankraštį. Pažiūrėjus į rimtų rašytojų rankraščius, matyti, kad beveik visi savo rankraščius dar taisė, braukė, žodį kitą įterpė. Ir tai greičiausiai nebe pirmasis juodraštis, o perrašytas, leidyklai paruoštas švarraštis, kuriame dar padarytos paskutinės pataisos. Tik dabar, rašant kompiuteriu, taip lengva taisyti, kad ateičiai nebeliks kūrybos proceso pėdsakų.

Maironiu būnant gyvam išleisti šeši „Pavasario balsų“ leidimai, ir kiekvienas buvo taisytas, papildytas, pakeistas. Jeigu tokie rašytojai taisydavo, tai kaip eilinė mokytoja, sumaniusi ką nors parašyti, netaisyti? Rašytojai dažniausiai įdeda daugiausiai pastangų į tas kūrinių dalis, kurios pabaigtame kūrinyje skamba natūraliausiai, sklandžiausiai.

Taigi, ir man tenka braukyti, trinti, taisyti. Pabaigusi padedu kelioms dienoms, tada vėl peržiūriu. Jeigu atrodo tvarkoj, išsiunčiu. Ir kartais po savaitės kitos gailiuosi, kad per greit išsiunčiau, kad būtų reikėję dar ką nors pakeisti.

– Papasakokit apie konkursą laimėjusį eilėrašį „Buvo žodis ‘Lietuva’“.

– Eilėrašio tema – kaip užsienyje gimęs ir augantis vaikas įsisavina lietuviybės jausmą. Tai prasideda nuo tėvų ar senelių pasakojimo – žodžio. Žodžio galia pabrėžia biblinę aliuziją – „Pradžioje buvo žodis“. Iš to kilo eilėrašio antraštė ir pagrindiniai žodžiai.

Toliau rodau, kaip tas jaugimas į tautą vystosi, stiprėja – per mokyklas, organizacijas, kultūrą, draugus. Čia tinka paralelizmas, žmogaus gyvenimo palyginimas su gamta, taip dažnai pasikartojantis mūsų tautosakoje (dygo, augo, pražydo...), ir literatūrinis laipsniavimas, išpūdzio stiprėjimas – žodis mielas, brangus, gyvas, šventas. Jau įrašius šiuos keturis žodžius, staiga dingtelėjo, kad bendrinėje kalboje žodis „brangus“ kirčiuojamas galūnėje, o ne šaknyje, kaip mano gimtoje kupiškėnų tarmėje. (Pati gimiau Kaune ir augau svetur, bet sakau, kad kupiškėnų galima pašalinti iš Kupiškio, bet nepašalinsi Kupiškio iš kupiškėno, bent iki trečiosios kartos.) Teko ieškoti kito dviskiemenio pažyminio. Mintimis perkračiusi pirmosios linksniuotės būdvardžius, tinkamo neradau. Išėjus – nederinamasis pažymynys. Greit pasirinkau žodį „aukso“ – brangumo metonimiją. „Aukso“ taip pat asonansu atliepė žodį „augo“ („augo manyje/aukso žodis...“).

– Koks jausmas pirmą kartą išgirdus savo sukurtus žodžius su muzika?

– Dar negirdėjau. Bus labai įdomu ir, tikiuosi, malonu išgirsti.

– Kas skatina kurti?

– Noras išsireikšti, pamėginti ką nors naują.

– Kas kliudo kūrybiniam išsiliejimui?

– Laiko stoka. O mokiniui ar studentui – priekabus, pedantiškas mokytojas ar profesorius, kuris kabinasi prie kiekvienos mokinio išsakytos minties („tavo nuomonė klaidinga, tavo įsitikinimas klaidingas...“). Tai patyriau savo kailiu 11-toje klasėje.

– Ar ketinate rašyti eiles ir toliau?

– Nesu poetė. Eilėraščių nerašiau (na, neskaitant to, kas būdavo anglų kalbos mokytojų užduota arba ką rašydavau gimnazijoje per itin nuobodžias istorijos pamokas) ir neketinu rašyti. Mano žanrai – esė, reportažas, vadovėlis. Ką nors panašaus į grožinę literatūrą kūriau tik atsitiktinai ar iš reikalo: vaizdelius mokyklos scenai; trumpus apsakymėlius su užduotimis gramatinių pratimų knygoje (vietoj tarpusavyje nesusijusių sakinių), kad mokiniams būtų įdomiau nurodytas užduotis atlikti; eilėraščių vaikams sakyti šokant per virvutę (knygelėje „Šimtas žaidimų dideliems ir mažiems“).

– Dėkojame, kad prisėdote prie tuščio lapo ir taip taikliai poemoje nusakėte mūsų, išseivijoje gimusių/ augančių, išgyvenimus. Tikiuosi, kad 2010 m. IX Išeivijos lietuvių dainų šventėje Toronto mieste, Kanadoje, išgirdus Jūsų dainą „Buvo žodis LIETUVA“, tikrai mumyse pražys šventas žodis „Lietuva“!

DF Kontrolės komisijos pirmininkas
Antanas Pauzuolis

DF tarybos pirmininkė
Marija Remienė

DF išdininkas
Leopoldas von Braun

DF finansinis patarėjas
Gytis Kavaliauskas

Draugo fondo nariai rinkosi į metinį suvažiavimą

DALIA CIDZIKAITĖ

Šešioliką metų gyvuojančio Draugo fondo (DF) nariai (Fondas įkurtas 1993 metais lapkričio 12 d.) š. m. lapkričio 7 d., šeštadienį, rinkosi į Jau-nimo centro Čiurlionio galeriją, į kar-tą metuose šaukiamą Fondo suva-žiavimą.

Suvažiavimą atidariusi DF tary-bos pirmininkė Marija Remienė ap-gailestavo dėl, palyginti su kitais su-važiavimais, gana kuklaus Fondo na-rių dalyvavimo, o ir apskritai, narių Fonde mažėjimo. Jei prieš ketverius metus buvo išsiųsta beveik pusantro tūkstančio laiškų DF nariams, tai šiais metais jų išsiųsta tik šiek tiek daugiau nei tūkstantis, ir iš tų pačių apie trisdešimt sugrįžo, nepasiekę ar neradę savo adresato.

Vis dėlto, nežiūrint negausaus narių dalyvavimo suvažiavime, Man-datų komisijos pirmininkas Antanas Valavičius užtikrino, jog šiame suva-žiavime kvorumas yra (iš viso už-siregistravo 27 nariai ir 100 narių su įgaliojimais; šiuo metu DF yra 932 nariai).

Prieš suvažiavimui prasidedant invokaciją sukalbėjo kun. Antanas Gražulis, SJ. Suvažiavimui pirminin-kavo DF tarybos narė dr. Ona Dau-girdienė, sekretoriavo Nijolė Nau-sėdienė.

Ar esame pasiruošę pokyčiams?

Suvažiavime negalėjus dalyvauti „Draugo“ leidėjų tarybos pirminin-kui Sauliui Kupriui (dalyvavo keletas kitų tarybos narių – Juozas Poli-kaitis, Vaclovas Momkus ir M. Re-mienė), apie dienraščio redakcijos veiklą papasakoti buvo pakviesta „Draugo“ vyr. redaktorė dr. Dalia Ci-dzikaitė. Trumpai apžvelgusi jos vadovaujamos redakcijos darbą bei patį dienraštį, ji susitelkė ties šiuo metu dažnai pokalbiuose ir kitur išskylančias tris temas.

Pirmoji yra reklama ir reklama-vimasis „Drauge“. Pasak Cidzikaitės, nesunku pastebėti, jog kituose lietu-viškuose laikraščiuose reklamų yra kur kas daugiau nei „Drauge“, o reklama, kaip žinia, galėtų sudaryti gana didelę dienraščio pajamų dalį. Dalis tos reklamos galėtų pasirodyti dienraščio internetiniame puslapyje. To pageidautų jaunesnės kartos lietuviai. Šiuo metu „Draugas“ ne-turi atskiro žmogaus, kuris rūpintųsi reklamų paieška.

Antroji tema yra internetinė „Draugo“ svetainė. Dar pernai me-tais DF suvažiavime „Draugo“ lei-dėjų tarybos pirmininkas sakė, jog jei ne kitais metais, tai dar kitų metų

pradžioje skaitytojai galės internete perskaityti visą „Draugą“. Kol kas šis pažadas nėra įvykdytas. Patobulinta dienraščio svetainė galėtų tarnauti ir kitiems tikslams, pastebėjo Cidzi-kaitė: jau minėtam reklamavimuisi, tiesioginiam skaitytojų dalyvavimui komentuojant straipsnius, išsakant savo nuomonę, pagaliau, ieškant naujų prenumeratorių arba pratę-siant jau esamas.

Trečioji tema yra anglų kalbos įvedimas „Drauge“. Čia vieningos nuomonės nėra: vieni pasisako už, kiti – prieš. Pasak dienraščio vyr. redaktorės, šio klausimo kėlimas rodo, jog yra žmonių, kurie norėtų dienraštyje ar tik jo svetainėje inter-nete matyti ir anglų kalba pateikia-mas žinias, naujienas, straipsnius.

Savo pranešimą vyr. redaktori-pabaigė visiems – tiek redakcijai, tiek leidėjams, DF nariams bei skai-tytojams – taikomu klausimu: „Drau-gui“ peržengus 100 metų slenkstį, ar esame pasiruošę keistis ir, jei taip, kaip?

M. Remienė tiki, jog „Draugas“ ir toliau gyvuos

DF tarybos pirmininkė savo pra-nešime prisiminusi Fondo įkūrimo aplinkybes ir jį įkūrusį kun. Viktorą Rimšeli, MIC, pabrėžė, jog jei ne DF, „Draugas“ būtų užsidaręs prieš aštuonerius metus. Ne paslaptis, jog Fondas dienraštį remia gana stam-biomis sumomis. Vien 2005 metais Fondas dienraščiui davė 180 tūkst. dol. Šiuo metu padėtis yra nusisto-vėjusi, tiesa, pats DF nemažai nukent-ėjo dėl finansinės visą pasaulį apė-musios krizės.

Šių metų „Draugo“ renginius, kurie prasidėjo dar kovo mėn., Fon-das parėmė tik 36 tūkst., čia ne-įskačiuoti DF išmokėti honorarai ir kultūriniam priedui, kurį Fondas iš-laiko, skirti pinigai. M. Remie-nė pasidžiaugė, jog už šiais metais išleistą „Draugo“ šimtmečiui skirtą istorinį leidinį „Draugas – 100. Už tikėjimą ir lietuviybę“ prenumera-torių ir rėmėjų dėka nereikėjo imti pinigų nei iš DF, nei iš „Draugo“ ad-ministracijos. Jubiliejinis pokylis, įvykęs spalio 17 d., atnešė nemažą pelną. Nors jame dalyvavo tie patys skaitytojai ir rėmėjai, naujovių įnešė pokylio pirmininkas dr. Jonas Prunskis. Net ir jo laikai, jaunieji ateiti-ninkai, su draugais, pokylio metu platinę loterijos bilietėlius, „Drau-gui“ uždirbo 2,550 dol.

Praėjusiais metais DF narių suvažiavime buvo iškeltas klausimas leisti patikrinti DF išdą profesiona-liam sąskaitybinkui. Tai buvo pa-daryta Alvydo J. Joniko š. m. rugsėjo

14 d. Jo išvadų apie DF sąskaitos knygas bei jų vedimą santrauka buvo paskelbta š. m. spalio 9 d. „Drauge“.

2009 metais buvo skelbti du DF pavasario ir rudens vajai. Kiekvie-nam vajui pagalvojama apie kokią nors malonią smulkmeną nariams. Šiais metais narys, paaukojęs 100 dol., iš DF gavo Širvintų miestelio mokinių nuaustą juostelę „Draugui – 100“.

DF tarybos pirmininkė sakė, jog Fondo taryba dirba sutartinai, ir nors posėdžiaujama du tris kartus į metus, darbai atliekami laiku. Neapsieinama ir be talkos, ypač Antano ir Viktorijos Valavičių, Rūtos ir Viktoro Jautokų ir kt.

Remienė savo pranešimą pabaigė viltinai: prisiminusi šiais metais „Draugo“ pokylyje dalyvavusio Ma-rijonų provincijolo Dan Cambra pa-linkėjimo dienraščiui gyvuoti dar 25 metus, DF tarybos pirmininkė išreiškė viltį, jog „Draugas“ gyvuos ir dar ilgiau.

DF finansai: akcijų vertė nekrenta, aukų mažėja

DF išdininkas Leopoldas von Braun pristatė paskutinių dienų finansinę Fondo ataskaitą. Šiuo metu DF grynų pinigų turi 19,400 dol., per mėnesį ta suma pasipildė dar apie 3,000 dol., atėjusiais iš vajaus, tad banke dabar yra 22,500 dol. Investicijų srityje padėtis po truputį gerėja, todėl ir nuostolis šiais metais žymiai mažesnis. Akcijose DF turi investavęs apie 570,000 dol. Iš viso turima beveik 600,000 dol.

Aukų iki šiol sulaukta apie 40,000 dol., nemažą šios sumos dalį – 10,000 dol. – sudaro palikimas, pa-siekęs DF iš Connecticut valstijos.

Šiais metais „Draugą“ su hono-rarais ir paskolomis DF parėmė su maždaug 65,340 dol. Paties Fondo išlaidos yra 2,710 dol., iš kurių di-džiausią dalį sudaro pašto ir pava-sario vajaus išlaidos.

Krizės metu DF napanikavo

DF finansinis patarėjas Gytis Kavaliauskas, trumpai apžvelgęs šių metų ekonominę krizę ir dabartinę visos rinkos padėtį, kalbėdamas apie DF investicijas pastebėjo, jog pirmoji metų dalis, kaip ir apskritai visoje biržoje, buvo labai nekokia, o štai antroje metų pusėje ji ėmė pamažu atsigausti. Nuo spalio 30 d. DF akcijų vertė yra pakilusi maždaug 22 proc., o jeigu žiūrėsime nuo kovo mėn., DF akcijų vertė yra pakilusi 42 proc.

Šie metai, sakė G. Kavaliauskas, buvo daug progų padaryti dažnai

investavime daromą klaidą ir, pasirė-mus emocijomis, imtis neapgalvotų žingsnių. Jis pasidžiaugė, jog taip nebuvo pasielgta Fonde: nei DF tary-ba, nei jos nariai napanikavo ir ne-siėmė jokių rizikingų žingsnių.

Apibendrinamas, DF finansinis patarėjas sakė, jog nuo metų pradžios akcijų vertė yra švelniai pakilusi. Jo nuomone, kreivė ir toliau kils, tik gal ateityje investicijų srityje daugiau bus remiamasi tikromis žiniomis, o ne viltimi, jog gal viskas kažkaip savaime pagerės.

DF sąskaita vedama tvarkingai

DF Kontrolės komisijos praneši-mą perskaitė jos pirmininkas Anta-nas Pauzuolis. Jo nuomone, praėjusį suvažiavimą iškeltos reikalavimo dėl DF sąskaitos knygų patikrinimo buvo galima ir išvengti, nes Komisijoje dir-ba ekonominę išsilavinimą ar buhal-terinę patirtį turintys žmonės (šiuo metu Kontrolės komisiją sudaro: Sigutė Užupienė, Vida Sakevičiūtė ir A. Pauzuolis). Šiais metais Komisija, susirinkusi š. m. spalio 28 d. ir pa-tikrinusi išdininko L. von Braun ve-damas sąskaitos knygas, priėjo išva-dos, jog pajamų ir išlaidų knygos ve-damos tvarkingai, sumos atitinka bankų pranešimus ir kitus dokumen-tus. Komisija išsakė padėką DF iš-dininkui už kruopštų ir gerą darbą.

Į DF tarybą perrinkti tie patys nariai

Suvažiavimo metu buvo renkami trys DF nariai vietoj trijų dvejų metų kadenciją pabaigusią DF tarybos narių: M. Remienės, V. Momkaus ir dr. Augustino Idzelio. Susirinkusieji nutarė visus tris narius perrinkti dar vienai dvejų metų kadencijai. Tad dabartinės DF tarybos sudėtis liko nepakitusi: O. Daugirdienė, A. Idze-lis, Rūta Jautokienė, Algis Norvilas, V. Momkus, M. Remienė ir Vacys Šaulys.

Teirautasi dėl honorarų ir „Draugo“ pastato

Suvažiavimo gale pateikti klausi-mai daugiausia buvo skirti „Drau-gui“ vyr. redaktorei – dėl honorarų dydžio ir šiais metais DF išmokėtos nemažos – 23,340 dol. – jų sumos; dėl retesnės „Draugo“ leidimo; dėl anglų kalbos dienraštyje. Dėmesio susi-laukė ir „Draugo“ pastato klausimas, į kurį atsakė „Draugo“ leidėjų tary-bos narė M. Remienė. Kaip ir kiek-vienais metais, buvo iškelta naujų skaitytojų pritraukimo problema.

Vilnius, lapkričio 9 d. (ELTA) – Europos parke Vokietijos Federacinės Respublikos ambasada ir Gėtės institutas Lietuvoje Vilniaus miestui kaip „Laisvės paminklą“ perdavė originalią Berlyno sienos detalę. Dovana skirta Vokietijos vidaus sienos atidarymo 1989 m. lapkričio 9 d. 20-mečiui.

Dainiaus Labučio (ELTA) nuotr.

Aptinkama vis daugiau pavojingų sveikatai gaminių

Vilnius, lapkričio 9 d. (BNS) – Kasmet dėl griežtėjančių reikalavimų Lietuvoje nustatoma vis daugiau pavojingų sveikatai gaminių. Daugiausiai kenksmingų medžiagų randama žaisluose.

Pasak Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos (VNMPPI) atstovės Vitalijos Skrinskienės, reikalavimai žaislams gali pasikeisti net kelis kartus per metus.

RAPEX tinklo, kuriam priklauso Europos Sąjungos šalys, duomenimis, 2009 m. tarp nesaugiausių produktų taip pat pateko drabužiai ir tekstilės prekės, motorinės transporto priemonės, elektros prietaisai, kosmetika.

Lietuvoje 2009 m. rasta pavojingų sveikatai gaminių, skirtų liestis su maistu. „Lėkštėse, induose rasta draudžiamų cheminių medžiagų. Pavojus atsiranda, kai indas pažeidžiamas mechanškai arba nusidėvi. Ir tada atsiranda galimybė cheminei medžiagai patekti į maistą“, – teigė V. Skrinskienė.

Už nustatytus pažeidimus gamintojams arba importuotojams ski-

riamos baudos. Jei pažeidimas randamas pirmą kartą, bauda siekia 5,000 litų, jei pažeidimas kartojasi, – 15,000 litų.

Pasak V. Skrinskienės, Lietuvoje baudos iki 5,000 litų skiriamos dažnai. Tačiau jos gali būti dar didesnės, jei pakenkiama vartotojų sveikatai.

„Lietuvoje buvo atvejis, kai 10 metų berniukas garsinėmis kapsulėmis apsidėgino ranką ir koją. Jam išmokėtas žalos atlyginimas, už pavojingo gaminių tiekimą į rinką skirta bauda“, – sakė V. Skrinskienė.

Berniukas apsidėgino tuomet, kai garsiniais šoviniais užtaisęs žaislinį šautuvą įsikišo į kišenę. Šautuvas nuo šilumos kišenėje pradėjo šaudyti ir sužalojo vaiką.

V. Skrinskienės teigimu, ne mažiau pavojingi ir magnetiniai žaislai, nes prarijus nedideles jų detales sutrinka virškinimo sistema. Jei vaikas praris brinkstantį žaislą, jis išbrinks organizmo viduje.

Pasak VNMPPI atstovės, vartotojams Lietuvoje yra pasyvūs – per 4 metus gauti tik 2 skundai dėl saugos.

Patvirtinti dar 7 kiaulių gripo atvejai

Vilnius, lapkričio 9 d. (BNS) – Ištyrus 8 praėjusią savaitę gripo požymių turėjusių Lietuvos karo akademijos kariūnų mėginius, paaiškėjo, kad 7 iš jų yra užsikrėtę naujo tipo vadinamuoju kiaulių gripu.

Karo akademijos Pirminės karių sveikatos priežiūros centro Vilniuje viršininkas majoras Vidmantas Kontauskas pažymėjo, kad nuo šeštadienio naujų susirgimų Karo akademijoje užregistruota nebuvo: „Manome, kad bent tarp kariūnų padėtis rimsta.“

Pasak jo, šiuo metu karščiuoja 4

kariūnai, 7 yra paguldyti į Pirminės karių sveikatos priežiūros centro palatą, 67 sveikstančius kariūnus medikai prižiūri kareivinėse.

Nuo gripo A(H1N1)v pandemijos pradžios Europoje skaičiuojama daugiau nei 59,000 susirgimų, visame pasaulyje – daugiau nei 378,000, nuo šio gripo Europoje mirė 204, visame pasaulyje – daugiau nei 4,500 žmonių.

Lietuvoje vadinamuoju kiaulių gripu yra persirgę 57 asmenys, kurie kreipėsi pagalbos į medikus. Jie persirgo be didesnių sveikatos sutrikimų.

Vienu metu persodinta širdis ir plaučiai

Vilnius, lapkričio 9 d. (BNS) – Kauno medicinos universiteto klinikoje atlikta širdies ir plaučių persodinimo operacija.

Operacija atlikta 48 metų vyrui, sirgusiam pirmine plaučių hipertenzija ir širdies nepakankamumu. Dėl šios priežasties buvo būtina persodinti ne tik plaučius, bet ir širdį.

Pasak medikų, ligonio būklė po operacijos normali. Jis atjungtas nuo

dirbtinio kvėpavimo aparatų ir perkeltas gydytis į Širdies chirurgijos skyrių.

Operaciją atliko Širdies, krūtinės ir kraujagyslių chirurgijos klinikos vadovas, širdies chirurgas profesorius Rimantas Benetis ir medikų brigada.

Širdies-plaučių persodinimo operacija yra jau antroji ne tik Kauno medicinos universiteto klinikoje, bet ir Lietuvoje. Pirmoji atlikta 2007 m.

Rusijos ambasadorius kritikuoja judėjimo pasienyje sąlygas

Vilnius, lapkričio 9 d. (BNS) – Rusijos ambasadorius Lietuvoje Vladimir Čchikvadzė siūlomo palengvinto judėjimo Lietuvos ir Kaliningrado pasienio zonoje sąlygas vadina „vergovinėmis“ rusams.

Sutartį dėl tokios tvarkos įsigaliojimo, pasak Lietuvos užsienio reikalų ministro Vygaudo Ušacko, 2010 m. pradžioje ketinama pasirašyti Kaliningrade. Įsigaliojus tokiai sutarčiai, rajonuose, esančiuose iki 50 km nuo sienų, gyventojai galėtų judėti turėdami specialius leidimus, kurie būtų išduodami penkeriems metams.

V. Čchikvadzė teigimu, „viskas baigsis tuo, kad Kaliningrado srities gyventojas, kirtęs 50 km ribą, iš karto pateks į juodąjį sąrašą kaip asmuo, pažeidęs nematomą erdvę“.

„Lietuvai šios sąlygos daug palankesnės, nes jei Lietuvos pilietis pažeis zoną Rusijos teritorijoje, jis praras galimybę keliauti tik Rusijos teritorijoje, tačiau vis dar turės teisę keliauti visoje Šengeno erdvėje“, – Seime vykusioje Lietuvos ir Kaliningra-

do srities politikų darbo sesijoje sakė V. Čchikvadzė.

Diskusijos metu Rusijos diplomatas pabrėžė, kad neseniai vykusios Rusijos ir Europos Sąjungos derybos dėl vizų formalumo panaikinimo galimybių „praėjo be rezultatų ir parodė, jog Europa visiškai nepasirengusi svarstyti šio klausimo su Rusija“.

Ambasadoriaus žodžiais, Kaliningrado srities gyventojams nėra didelio skirtumo, kiek kainuos vizos – 35 ar 25 eurus. Jo nuomone, būtų naivu teigti, kad pasirašius šią sutartį įvyks proveržis Kaliningrado srities ir Lietuvos gyventojų judėjimo srityje.

Vis dėlto ambasadorius pažymėjo, kad oficialiai Rusija teigia, jog sutarties dėl 50 km ilgio zonos pasirašymas yra „reikalingas ir svarbus žingsnis sprendžiant klausimą apie Rusijos ir ES piliečių bevizės keliones“.

Lietuvą ir Kaliningrado sritį skiria 255 km ilgio sausumos siena, taip pat 18 km siena Kuršių mariose ir 22 km sienos ruožas Baltijos jūroje.

Bažnyčios reikalavimai dėl celibato nesikeis

Vatikanas, lapkričio 9 d. (AP/BNS) – Vatikanas patvirtino, jog durų atvėrimas vedusiems anglikonų kunigams visiškai nereikia, kad keičiasi Katalikų Bažnyčios reikalavimas dėl celibato savo dvasininkams.

Vatikanos spaudos tarnyba paskelbė taisyklę, kurios yra dalis Bažnyčios ketinimą padėti nusivylusiems konservatyviems anglikonams lengviau tapti katalikais.

Praėjusį mėnesį Vatikanas paskelbė, kad vedę anglikonų kunigai į Katalikų Bažnyčią bus priimami sprendžiant kiekvienu atveju atski-

rai. Tokia nuostata būsimų atsivertėlių atžvilgiu taikoma jau ne vienerius metus.

Vatikanos sprendimas leisti anglikonams išlaikyti kai kuriuos savo liturgijos dalykus iškėlė klausimų dėl to, ar galėtų keistis ir Katalikų Bažnyčios reikalavimas dėl celibato.

Tačiau Bažnyčia paskelbė, kad galimybė kai kuriems vedusiems anglikonų dvasininkams po atsivertimo likti kunigais „nereikia jokio pasikeitimo“ dėl reikalavimo dvasininkams laikytis celibato.

Premjeras pasisako už tradicinį pavardžių rašymą

Vilnius, lapkričio 9 d. (ELTA) – Premjeras Andrius Kubilius ramina Lenkijos dienraščius, kad Konstitucinio Teismo (KT) išaiškinimas dėl nelietuviškų vardų ir pavardžių rašymo nėra galutinis Lietuvos atsakymas, ir pabrėžia, kad nelietuviškos pavardės dokumentuose turi būti rašomos pagal tradiciją.

Ministras pirmininkas pažymi, kad nelietuviškų pavardžių rašymas Lietuvos dokumentuose svarbus ne tik lenkų kilmės lietuviams, bet ir užsieniečiams, tampantiems Lietuvos piliečiais, taip pat lietuviams, sudarantiems mišrias santuokas. Tokių atvejų, Lietuvai vis labiau atsiveriant pasauliui, pasitaiko vis daugiau.

„Tačiau Lietuva šį klausimą gali ir turi spręsti pasiremddama tradicija, kuri kūrėsi dar Pirmosios nepriklausomybės metais. Pavyzdžiui, vienas bendrinės lietuvių kalbos kūrėjų Jonas Jablonskis nepritarė svetimų tikrinių vardų visuotiniam lietuvinimui. Su svetimų tautų vardais turėtume taip elgtis, kaip norėtume, kad jos, t. y. svetimosios tautos, elgtųsi su mūsų pačių vardais“, – priminė Vyriausybės vadovas. A. Kubiliaus nuomone, išspręsti nelietuviškų vardų rašymo

Lietuvos dokumentuose „bylą“ galėtų šiuo metu Seimo nario Česlovo Stankevičiaus užregistruotas Nelietuviškų vardų ir pavardžių rašymo dokumentuose įstatymo projektas. Šiuo įstatymo projektu, kurį Č. Stankevičius parengė remdamasis 1938 m. priimtu Pavardžių įstatymu, siūloma sudaryti galimybes Lietuvos Respublikos piliečiams, įgyjantiems nelietuviškas pavardes, ar užsieniečiams, kurių turimas vardas ir (arba) pavardė pagal pirminį dokumentą yra nelietuviški, pasirinkti – nelietuviškus vardus ir (arba) pavardes pačių pageidavimu rašyti lietuvių kalbos rašyba arba kitos kalbos lotyniško pagrindo rašmenimis.

KT savo išaiškinime pamini, kad Lietuvos valstybinės – lietuvių – kalbos, kaip ir visiškos daugumos Europos šalių valstybinių (oficialiųjų) kalbų, rašmenų pagrindas yra lotyniški rašmenys.

Sprendžiant nelietuviškų vardų ir pavardžių rašymo Lietuvos Respublikos dokumentuose klausimą reikia turėti omenyje, kad žmogaus teisę į savo vardo ir pavardės autentiškumą gina Europos Žmogaus Teisių Teismas.

Pasaulio naujienos

Pasaulis mini Berlyno sienos griūties dvidešimtmetį

Tame ruože, kuriame driekėsi Berlyno siena, simboliškai buvo nuversta 1,000 didžiulių domino kaladėlių.
AFP/Scanpix nuotr.

Vilnius, lapkričio 9 d. (BNS) – Buvę ir esami pasaulio valstybių vadovai pirmadienį drauge su miniomis Vokietijoje šventė 20-ąsias Berlyno sienos, kuri simbolizavo miestą ir žemyną padalijusį Šaltąjį karą, griuvimo metines. Savaitgalį Vokietijos laikraščių puslapiuose vyravo atsiminimai apie 1989 m. lapkričio 9 d., o televizijos stotys ištiesai rodė dokumentinę medžiagą, liudininkų pasakojimus ir diskusijas apie tą įvykį, kuris pakeitė Europos veidą. Įvykio, kuris paspartino Vokietijos susivienijimą, Geležinės uždangos griuvimą ir Sovietų Sąjungos žlugimą, metinių proga į Berlyną suvažiavo tūkstančiai turistų.

Į Berlyną atvyko paskutinis Sovietų Sąjungos vadovas Michail Gorbaciov ir buvęs Lenkijos opozicinio judėjimo „Solidarumas“ vadovas Lech Walesa. Prie jų prisijungė visų valstybių, po karo okupavusių Vokietiją, atstovai. Į Berlyną atvyko Didžiosios Britanijos premjeras Gordon Brown, Prancūzijos prezidentas Nicolas Sarkozy ir Rusijos prezidentas Dmitrij Medvedev, JAV atstovaus valstybės sekretorė Hillary Clinton.

„Mūsų istorija nesibaigė tą vakarą, kai griuvo siena, – sakė H. Clinton. – Kad suteiktume laisvę platesniam žmonių ratui, negalime sutikti, kad laisvė nepriklauso visiems

žmonėms. Negalime leisti, kad komunistinės ideologijos priespaudą pakeistų religija ar gentimi apibrėžiama ir teisinama priespauda.”

A. Merkel, kuri tuo metu, kai griuvo 155 km ilgio siena, dirbo mokslinė bendradarbe Rytų Berlyne, sakė, kad sienos griuvimas buvo „laimingiausia diena per Vokietijos pastarojo meto istoriją”. Pasak kancelerės, Europos pokario padalijimo pabaiga buvo visiškai netikėta. „Sienos griuvimo 20-osios metinės turėtų visiems mums priminti, kokia nepaprasta sėkmė mums buvo Europos ir Vokietijos susivienijimas”, – sakė A. Merkel, kuri užaugo komunistinėje Rytų Vokietijoje.

Šventiniai renginiai pirmadienį vyko visame Berlyne. 1,5 kilometro ilgio ruože, kuriame driekėsi Berlyno siena, simboliškai buvo nuversta 1,000 didžiulių spalvotų domino kaladėlių.

Berlyno sieną, siekdama sustabdyti gyventojų bėgimą į Vakarus, Rytų Vokietijos valdžia pradėjo statyti 1961 m. rugpjūčio 13 d. Nuo 1961 iki 1989 metų, bandydami kirsti sieną, žuvo mažiausiai 136 žmonės.

„Leipziger Volkszeitung” neseniai atlikta apklausa parodė, kad šiandien kas aštuntas vokiečių nori, kad Berlyno siena būtų vėl atstatyta.

Nuspręsta ekonomikos „nepalikti likimo valiai”

Vilnius, lapkričio 8 d. (BNS) – Šalių, įeinančių į Didįjį dvidešimtuką (G-20), finansų ministrai sutiko tęsti ekonomikos skatinimo programas tol, kol ekonominė padėtis nebekels nuogastavimų, pranešė BBC. Valsstybių, sudarančių stambiausių pasaulio ekonomikų grupę, finansų žinybų vadovų susitikimas vyko Škotijos Sent Andrus mieste.

Susitikimo baigiamajame komunikate sakoma, kad apskritai pasaulinės ekonomikos būklė pagerėjo ir kad tai buvo pasiekta bendromis pastangomis. Tačiau, pažymima dokumente, ne visos šalys atsigauja vienodai greitai, itin didelį susirūpinimą kelia nedarbo lygis.

Per susitikimą JAV, Japonijos ir Vokietijos atstovai pareiškė nuogastavimų dėl to, ar tikslinga tęsti valstybių injekcijas į ekonomiką. Tačiau

Tarptautinis valiutos fondas (TVF) paragino G-20 šalis neatsisakyti tokių priemonių.

Didžioji Britanija, vis dar neįveikusi recesijos, taip pat siūlė neskubėti nutraukti valstybinių ekonomikos skatinimo programų. „Kol nesame įsitikinę, kad pasaulio ekonomika nuolat ir stabiliai atsigauja. Kai viskas baigsis, turėsime suderinti atsaką į krizės pabaigą – taip pat, kaip derinome veiksmus recesijos metu”, – pirmąją susitikimo dieną sakė Britanijos finansų ministras Alistair Darling.

Susitikime šeštadienį kalbėjo ir Britanijos premjeras Gordon Brown. Jis pareiškė, kad bankų sistemos daliviai turi būti atsakingesni visuomenei. G. Brown pasiūlė įsteigti fondą, kurio lėšos būtų skiriamos problemų turintiems bankams.

EUROPA

ŽENEVA

Rusija ir JAV pradėjo paskutinį etapą derybų maratone, siekiant atnaujinti svarbią branduolinio nusiginklavimo sutartį, kuri nustos galiojusi kitą mėnesį. Aštuntame nuo gegužės vykstančių derybų rate bus siekiama galutinai susitarti dėl dokumento, kuris pakeis 1991 m. pasirašytą istorinę Strateginės ginkluotės mažinimo sutartį (START), kuri nustos galiojusi gruodžio 5 d.

BERLYNAS

Latvijos vadovas Valdis Zatlers Berlyne susitiko su JAV valstybės sekretore Hillary Clinton, su kuria, be kitų temų, apsvarstė padėtį karo nualintame Afganistane. Į Vokietiją šalių vadovai susirinko švęsti 20-ųjų Berlyno sienos griuvimo metinių. V. Zatlers su H. Clinton susitiko drauge su Estijos prezidentu Toom Hendrik Ilves.

PARYŽIUS

Devyni iš 11,6 mln. eurų (40,3 mln. litų), kurie Prancūzijoje buvo pavogti iš vienos inkasatorių mašinos, jau surasti, o dingęs tos mašinos vairuotojas vis dar ieškomas. Tyrėjai sako, kad įtariamasis turi šaknų buvusioje Jugoslavijoje ir kad Interpolas perspėjo visas 185 savo nares, kurių prašo suteikti bet kokią turimą informaciją apie jo įpročius ar buvimą vietą.

RYGA

Latvijoje užregistruotas pirmasis mirties nuo vadinamojo kiaulių gripo atvejis. Ligoninės pranešime sakoma, kad viruso A(H1N1) auka yra vidutinio amžiaus moteris, kuri mirė pirmadienį. 50-metė moteris spalio pabaigoje lankėsi Kaliningrado srityje kur tikriausiai ir užsikrėtė.

STOKHOLMAS

Švedijos Liuteronų Bažnyčia, kuri neseniai pritarė tos pačios lyties asmenų santuokoms, paskyrė ir savo pirmąją homoseksualumo neslepiančią vyskupę. 55 metų Eva Brunne yra sudariusi civilinę sąjungą su kita moterimi. Drauge jos globoja trejų metų vaiką. Švedijos Bažnyčia parėmė parlamento sprendimą priimti gėjų santuokų įstatymą. Švedija, kuri viena pirmųjų suteikė tos pačios lyties asmenų poroms teisę įsivaikinti, dabar tampa viena pirmųjų pasaulio valstybių, leidžiančių gėjams tuoktis didelėje Bažnyčioje.

RUSIJA

MASKVA

Rusijos prezidentas Dmitrij Medvedev pasirašė įstatymą, kuriame išplečiama šalies karinės jėgos naudojimo užsienyje teisinė bazė, pranešė Kremlius. Pagal šį įstatymą prezidentas galės pasiūsti karių už šalies ribų, siekiant apsaugoti nuo užpuolimo Rusijos pajėgas, sustabdyti agresiją prieš kitą šalį, apginti Rusijos piliečius, kovoti su piratais ir apsaugoti laivybą.

AZIJA

BEIJING

Kinijoje įvykdyta mirties bausmė devyniems uigūrams, liepos mėnesį dalyvavusiems etninėse riaušėse Urumčyje, per kurias žuvo beveik 200 žmonių, pranešė valstybinė naujienų agentūra „China News Service”. Ši grupė pirmoji iš riaušių dalyvių, kuriems įvykdyta teismo paskirta aukščiausia bausmė.

ARTIMIEJI RYTAI

TEHERANAS

Irane trys sulaikyti amerikiečiai apkaltinti šnipinėjimu, pranešė oficialioji šalies naujienų agentūra IRNA. Minima trijulė buvo sulaikyta liepos pabaigoje užklydusi į Iraną iš Irako šiaurės regiono.

JAV

WASHINGTON, DC

Kai kurie žmonės, pažinoję Nidal Malik Hasan, kuris Fort Hood armijos bazėje Texas ketvirtadienį nušovė 13 ir sužeidė dar 29 žmones, sako matę aiškių ženklų, kad šis jaunas armijos psichiatras nebuvo tinkamas darbu armijoje. Pažįstami sako, kad girdėjo iš jo sprogdintojų mirtininkų pateisinimą, komentarus apie musulmonų persekiojimą armijoje, nerišlių pokalbių su vietos mečetės vadovu, tačiau N. M. Hasan kompiuterį tiriąntys specialistai jokių šio psichiatro ryšių su teroristų grupuotėmis kol kas neranda.

PIETŲ AMERIKA

BOGOTA

Kolumbija paskelbė, kad sieks Jungtinių Tautų (JT) pagalbos, nes Venesuelos prezidentas Hugo Chavez nurodė savo kariškiams „pasirengti karui”. „Susidūrusi su šiais Venesuelos vyriausybės grasinimais dėl karo, Kolumbijos vyriausybė svarsto, ar kreiptis į Amerikos valstybių organizaciją (AVO) ir JT Saugumo Tarybą”, – sakoma prezidento Alvar Uribe pareiškime.

ATLANTIC Express Corp.
8801, S. 78th av. Bridgeview, IL, 60455
Tel.: 708-599-9680

1d GRUODŽIO

Artėjant žiemos šventėms, kompanija Atlantic Express Corp primena visiems, norintiems nudžiuginti savo artimuosius bei pasveikinti su Š. Kalėdom, jog siuntinius (siunčiamus lėktuvu) būtina pristatyti į mūsų surinkimo punktus iki GRUODŽIO 1 dienos.

Siuntinių surinkimo vietas

iš namų:
630-774-2136

<p>Atlantic Express Chicago 2728 W. 78th Street, Chicago, IL, 60629 Tel: 773-434-7919</p>	<p>„Two rivers” (Bravo) 1002 S. Korner Ave, Lemont, IL, 60439 Tel: 630-257-8178</p>	<p>„Batalaka Mundelein” 333 S. Main Street, Mundelein, IL, 60060 Tel: 847-568-6880</p>	<p>„Kalinka” 174 S. Sullivan Street, Elmhurst, IL, 60120 Tel: 630-793-1000</p>
<p>„Lietuvėle” 2741 S. Harlem Avenue, Chicago, IL, 60637 Tel: 773-788-1362</p>	<p>„Batalaka Wheeling” 315 E. Dundee Road, Wheeling, IL, 60090 Tel: 847-215-1616</p>	<p>„Batalaka Glen Ellyn” 22 W. 353 S. Riverside Road, Glen Ellyn, IL, 60137 Tel: 630-790-1004</p>	<p>NEW Lėktuvu 2.9 \$/lbs (min 10 lbs) Laisvu 1.16 \$/lbs (min 20 lbs)</p>

Kodėl švenčiame lapkričio 11-ąją?

Jeigu pažvelgtume į kalendorių, ties lapkričio 11 diena rastume užrašą „Veterans Day“ (lietuviškame kalendoriuje – „Veteranų diena“).

Šios šventės data sutampa su Pirmojo pasaulinio karo pabaiga ir paliaubų pasirašymu 1918 m. lapkričio 11 d. Ši šventė, nors ji tada vadinosi Armistice Day, oficialiai pradėta švęsti 1938 m., kai tų metų lapkričio 11-ąją buvo priimtas įstatymas, sakantis, jog tai bus teisėta šventė Pirmojo pasaulinio karo veteranams pagerbti.

Tačiau 1954 m., pasibaigus Antaram pasauliniam ir Korėjos karui, 83-iasis JAV Kongresas, raginamas įvairių karo veteranų organizacijų, 1938 m. įstatyme padarė pataisą ir vietoj žodžio „Armistice“ įrašė „veteranų“. Įstatymų leidėjų nutarimu, išleistu 1954 m. birželio 1 d., lapkričio 11-oji buvo skirta visų Amerikos karų veteranams pagerbti.

Pagal 1968 m. nutarimą Veteranų diena, panašiai kaip ir kitos trys federalinės šventės (Washington gimtadienis, Memorial Day ir Columbus Day), buvo perkelta į artimiausią pirmadienį, norint turėti ilgą savaitgalį. Taigi, Veteranų diena buvo nukelta į paskutinį spalio mėnesio pirmadienį. Tačiau ne visos valstijos su tuo sutiko, todėl (1971 m.) buvo priimtas naujas įstatymas, sakantis, kad šią

šventę reikia švęsti spalio 25 d.

Pagaliau JAV prezidentas G. R. Ford 1975 m. rugsėjo 20 d. pasirašė įsakymą, kuriuo Veteranų diena buvo grąžinta į originalią datą. Nuo 1978-ųjų ši šventė jau visada švenčiama lapkričio 11-ąją.

Nors lapkričio 11-oji Amerikoje švenčiama jau seniai, ji nėra visuotinė, ir nemažai privačių fabriku ar firmų tą dieną dirba.

Beje, Veteranų diena panaši į Memorial Day, kuri švenčiama gegužės mėnesį, ir yra pripažinta visuotine nedarbo diena šiame krašte.

Amerikoje veikia įvairios veteranų organizacijos. Viena didžiausių – „American Legion“. Tai milijoninė veteranų organizacija su mažiausiomis grandimis, kurios vadinasi „Post“ (lietuviškai jas vadiname postais). Šio krašto lietuviai yra susibūrę gal į kokią dešimtį tokių Amerikos legiono postų. Vien tik Čikagoje jų yra du, pavadintų žymių lietuvių vardais. Tai Dariaus ir Girėno bei Don Varno postai. Šie lietuvių didvyrių vardais pavadinti postai jau gyvuoja daugelį dešimtmečių, apie juos yra susibūrę nemažai lietuvių kilmės veteranų.

Visiems veteranams bei jų draugams linkime gerai atšvęsti šią šventę.

Edvardas Šulaitis

KALENDORIUS

Teodoras Narbutas

Lapkričio 8 d. sukako 225 metai kai gimė istorikas romantikas, 9 tomų „Lietuvių tautos istorijos“ autorius Teodoras Narbutas. Lapkričio 11 d. bus paminėtos jo 145-osios mirties metinės.

Narbutas gimė bajorų šeimoje 1784 m. lapkričio 8 d. Šiauruose (mirė 1864 m. lapkričio 11 d.). Mokėsi Lydos vidurinėje mokykloje, 1799–1803 m. studijavo inžineriją Vilniaus universitete, jį baigęs – Sankt Peterburge.

1809 m. mūšyje ties Ėbu miestu Suomijoje buvo sunkiai sužeistas ir galvą ir apkurto. 1812 m. po tarnybos Rusijos kariuomenėje T. Narbutas išėjo į atsargą ir apsigyveno iš tėvo paveldėtame dvarelyje Šiauruose (Baltarusija). 1843 m. vedė Kristiną Sadauskaitę, turėjo penkis sūnus ir tris dukteris.

T. Narbutas geriausiai žinomas

Teodoras Narbutas

kaip istorikas, tačiau nemaža jo nuopelnų yra ir archeologijos srityje. Jis domėjosi seniausio mūro liekanomis, apie jas rašė savo darbuose, dirbdamas komisijoje Nemuno vagai reguliuoti, turėjo progos susipažinti su Nemuno pakrantėse ir apylinkėse esančiais piliakalniais, pilių liekanomis, senkapiais. Nuo 1810 m. T. Narbutas vykdė savarankiškus archeologinius tyrinėjimus. Sudarė pilkapių kasinėjimų metodiką, o tyrinėjimus gana kruopščiai aprašydavo. Atskirų archeologinių studijų T. Narbutas nėra palikęs, tačiau jo istoriniuose veikaluose, ypač „Lietuvių tautos istorijos“ pirmajame ir antrajame tomuose, yra daug žinių apie archeologinius paminklus.

Pirmąjį „Lietuvių tautos istorijos“ tomą T. Narbutas skyrė lietuvių mitologijai, kurią aprašydamas rėmėsi ir archeologiniais radiniais. Jis daug nuveikė populiarindamas archeologiją bei numizmatiką, nors kartais, siekdamas parodyti savo krašto praeitį kiek galima garsesnę ir garbingesnę, neišvengdavo ir pagrazinimų ar itin laisvo faktų interpretavimo. Surinko senovės dirbinių kolekciją, kurią pats vadino „Lietuvos muziejumi“. T. Narbutas sudarė ir šio rinkinio sąrašą, išlikusį iki mūsų dienų („Spisanie historycznych zabytków i materialów w zbiorz Teodora Narbutta znajdujących“, kuris saugomas Mokslų Akademijos bibliotekos Rankraščių skyriuje).

Kasinėjo Rogačiovo (prie Dniestro) pilkapius (1810 m.); Švendubrės (Varėnos r.) pilkapius (1839–1844 m.); Šiauruose (Baltarusija) iškasę griautinį kapą (1822 m.)

Parengta pagal lietuvišką spaudą

Kunigas dr. Kęstutis Trimakas apie kelionę į Lietuvą

EDVARDAS ŠULAITIS

Cicero lietuvių dvasios vadui kun. dr. Kęstučiui Trimakai po šv. Mišių, atnašautų Antano parapijos bažnyčioje, Cicero, nereikėjo skubėti į pamaldas Marquette Park ir jis su parapijiečiais galėjo pabendrauti sekmadieninės kavutės, vykusios šios parapijos buvusios pradžios mokyklos pastate, metu.

Šis dvasiškis papasakojo apie mėnesį trukusią viešnagę tėvynėje, kurios metu nuveikė nemažai darbų. Pasirodo, kun. dr. K. Trimakas ten nenuobodžiavo ir laiko dykai neleido, o atliko tikrai vertingų darbų įvairiuose Lietuvos miestuose.

Jis pranešė, jog palydėtuvėse gautus pinigus (300 dol.) atidavė neturtingiems Kauno Vytauto Didžiojo universiteto studentams. Tai kunigas padarė per Teologijos fakulteto Religinio auklėjimo katedros vedėją dr. Eugenijų Danilevičių. Kelis iš sušelpusių studentų gautus laiškus paskaitė ir susitikimo metu.

Rugsėjo 26–27 dienomis kun. Trimakas buvo Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio svečias. Šeštadienį, rugsėjo 26 d., jis dalyvavo vyskupijos jaunimo dienos programoje, kur vedė pokalbį su jaunimu apie Sibiro kankinės Adelės Dirsytes uždegantį pavyzdį. Sekmadienį, rugsėjo 27 d., jis skaitė paskaitą visuomenei apie jos aukos reikšmę visai mūsų tautai.

Spalio 4 d. Kelmėje skaitė paskaitą tikybos mokytojams bei visuomenei apie religinius išgyvenimus psichologiniu požiūriu. Šia tema jis yra

Liuba Šniūrevičienė lapkričio 1 d. Cicero lietuvių susibūrimo kalba apie Vėlines.

Edvardo Šulaičio nuotr.

skaitęs paskaitas Lietuvos universitetuose bei išleidęs penkių knygų seriją.

Kalbėtojas apžvelgė ankstesnių metų savo darbų rezultatus, kai kiekvieną rudenį Lietuvoje praleisdavo po tris mėnesius, t. y. visą semestrą dėstydamas Lietuvos universitetuose ir kunigų seminarijose. Kaskart viešėdamas Lietuvoje jis sutinka nemažai savo buvusių studentų, pasauliečių ir seminaristų, kurie dabar yra mokytojai, klebonai, vikarai, ligoninių ar universitetų kapelionai. Vienas jų – Marijos radijo direktorius. Universitetuose yra tebenaudojama jo psichologijos knygų serija, o evangelinė poezija, sutelkta „Ieškančiojo pėdsakuose“, neretai girdima religiniuose renginiuose.

Taip buvo ir ši kartą. Spalio 7 d. Lietuvos žemės ūkio universiteto (netoli Kauno) koplyčioje jis vedė dvasinės atgaivos vakarą dėstytojams ir studentams: kartu su universitetų kapelionais atnašavo šv. Mišių auką, o susikaupimui buvo skaitoma jo evangelinė poezija iš knygos „Ieškančiojo pėdsakų“.

Beje, būdamas Lietuvoje, kunigas atidavė spausdinti naują poezijos rinkinį „Jis man dovanojo būtį“. Viešėdamas tėvynėje, jis padarė nemažai įrašų Marijos radijo programai, kuri girdima Lietuvoje bei užsienyje. Jo paliestos temos: „Gyvybės kultūra“, „Religiniai išgyvenimai ir tikėjimas psichologiniu požiūriu“, „Adelė Dirsyte – Sibiro kankinė (100 metų nuo jos gimimo)“, „Draugo“ dienraštis: 100 metų nuo jo įsisteigimo“.

Viešėdamas Vilniuje kun. Trimakas susitiko su dabartine „Draugo“ dienraščio šeštadienio priedo „Kultūra, menas, literatūra, mokslas“ redaktore rašytoja Renata Šerelyte ir aptarė jos viešnagės programą Čikagoje šių metų Padėkos dienos savaitgalį: lapkričio 28 d., 4 val. p. p. – Jaunimo centre, Čiurlionio galerijoje ir lapkričio 29 d., 12:30 val. p. p. – Lietuvių centre Lemonte.

Prisimintos Vėlinės ir Visų Šventųjų šventė

Taip pat tame pačiame susibūrimo nemažai kalbėjo į Cicera vėl sugrįžusi Liuba Šniūrevičienė bei Virginija Mauručienė. Pradžioje buvo paskaityta Sibiro kankinės parašyta malda, o vėliau daugiausia kalbėta Vėlinių tema.

Šių moterų mintimis buvo gražiai pažymėtos katalikams svarbios datos.

Benigna Butler, gyvenanti **Chicago, IL**, užsiprenumeravo „Draugą“ dar metams ir kartu su prenumeratos mokesčiu atsiuntė mums dosnią 100 dol. auką. Nuoširdžiai Jums dėkojame, kad mus dosniai remiate ir skaitote.

MARGUTIS II LIETUVIŲ RADIJO LAIDOS

Per WCEV radijo stotį 1450 AM banga kiekvieną vakarą nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v. klausykite seniausios Amerikoje lietuviškos radijo laidos

Tel. 773-476-2242

AMERIKOS LIETUVIŲ RADIJO LAIDAS GALITE GIRDĖTI INTERNETU www.wcev1450.com

Svyrantis Šanchajaus bokštas

900 metų senumo Huzhu šventykla Songjiange, esančiame 40 km nuo Šanchajaus, pasvirusi 6,87 laipsnio kampu. Ji pasvirusi labiau nei Svyrantysis Pizos bokštas, kurio posvyrio kampas yra 3,97 laipsnio.

Tikriausiai visi esame girdėję apie Didžiąją Kinijos sieną ir Uždraustąjį miestą. Tačiau ar žinojote, kad kinai turi ir nuosavą svyrantį bokštą? Šis 900 metų senumo statinys stovi ant nedidelės kalvos šlaito vos 40 km nuo Šanchajaus, ateityje jis turėtų oficialiai perimti labiausiai pasvirusio statinio titulą iš Italijoje esančio Pizos bokšto.

Songjiange stovinti Huzhu septynių aukštų šventykla stovi taip kreivai, kad atrodo, jog ji tuoj nugrius. Struktūra pastatyta 1079 mūsų eros metais, praėjus vos septyniolika metų po pirmojo Lietuvos vardo paminėjimo raštiniuose šaltiniuose ir gerokai anksčiau prieš įžymiojo Italijos Svyrančiojo Pizos bokšto pastatymą. Šventyklos statybą organizavo kiniečių generolas Zhou Wenda, kuris čia ketino saugoti penkias jam imperatoriaus Song Gaozong (Pietų Song dinastija) padovanojas Budos relikvijas. Tačiau nuo pat pradžių statinys pradėjo svirti.

„Dalis pamatų rėmėsi į uolą, dalis – į paprastą dirvą“, aiškina Songjiango muziejaus darbuotojas Yang Kun, kuriam yra tekę studijuoti šventyklos istoriją. Jis taip pat užsimena, kad svyrančios šventyklos šioje vietovėje nėra retenybė.

Prie Huzhu šventyklos svirimo taip pat prisidėjo 1788 metais surengta religinė šventė. Vietinio kaimo gyventojai pernelyg arti pastato sugalvojo leisti ugnies salves, dėl ko sudegė ar apdegė dalis laikančiųjų konstrukcijų. Tačiau Yang sako, kad tuo bokšto problemos dar nesibaigė. „XIX amžiuje pasklido gandas, kad kažkur šventykloje yra paslėptos senovinės monetos, dėl ko čia pradėjo

plūsti visų gretimų kaimų gyventojai, norintys rasti čia slypinčius lobius. Tačiau jie nieko nerado. Bet po visų kasinėjimų čia liko didžiulė duobė, todėl bokštas buvo pasmerktas toliau svirti“, – pasakojo muziejaus darbuotojas.

Įsiauđrinę lobių ieškotojai netgi išardė dalį pačio bokšto, paliko didžiules duobes ties jo pamatais, taip dar labiau pakenkdami pastatui. Šventyklos viršūnė nuo savo ašies dabar yra nutolusi daugiau kaip 2,2 metro. Netgi po devintajame dešimtmetyje darytų darbų bokštas išliko pakryęs 6,87 laipsnio kampu, o tai yra daugiau nei dabartinis Pizos bokšto pasiekimas – 3,97 laipsnio, ir netgi daugiau nei Suurhuseno bažnyčios (Vokietija) varpinė, kuri pasvirusi 5,19 laipsnio kampu ir organizacijos „Guinness World Records“ yra laikoma kaip labiausiai pasviręs pasaulio pastatas.

Italijos bokštas per dieną sutraukia po 6,000 lankytojų. Palyginimui, Huzhu šventykla per dieną sulaukia (jei pasiseka) vos 20 turistų. Tai nenuostabu, kadangi vietiniams trūksta entuziazmo plėtoti turizmą. „Bokštas yra šiaip sau, labai vidutiniškas“, – sako vietinis gyventojas Wang Haonan. „Mes, vietiniai gyventojai, jį matome kasdien, ir nemanome, kad jis yra įdomus“, – pritardami linkioja vyresni šalia įsikūrusio kaimo gyventojai.

900 metų senumo šventykla sutraukia mažiau lankytojų nei netoliese vos prieš trejus metus įkurta Anglijos miestelio Thamestown replika, o Songjiango turizmo centro atstovas sako, kad jie neturi jokių planų reklamuoti šį senovinį ir neįprastą statinį. Panašu, kad šaliai (kaip ir daugeliui kitų) dar teks išmokti vertinti savo istoriją ne pagal turistų antešamų pinigų srautus.

Alfa.lt
Technologijos.lt

Garbingam šauliui ir Šaulių sąjungos išeivijoje centro valdybos nariui

A † A

STASIUI BERNATAVIČIUI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą žmonai AUDRONEI, dukrai NIJOLEI SIMOKAITIENEI su vyru RAIMONDU, anūkams EDVARDUI SIMOKAIČIUI su žmona VIDA ir TOMUI SIMOKAIČIUI su žmona MAGDA, proanūkiams JONATHON ir MATUI bei kitiems giminėms.

Ilsėkis ramybėje Stasy.

Šaulių sąjungos vadas Lietuvoje
Juozas Širvinskas
Šaulių sąjungos vadas išeivijoje
Mykolas Abarius

DEŠIMTIES METŲ MIRTIES
SUKAKTIS

A † A

VYTAUTAS A. KIAUPA

Su giliu liūdesiu prisimename, kad 2009 m. lapkričio 10 d. sueina dešimt metų, kai mirė visiems gerai žinomas korespondentas ir radijo laidų vedėjas, Vytautas Kiaupa (Vic James).

Jis dvylika metų dirbo naujienų direktoriumi CHIN Radio Toronto, Ont., CHNS Halifax, Nova Scotia, CJLX Thunder Bay, Ont., ir CFPL London, Ont. Ilgą laiką NIB School of Broadcasting mokytoju Toronte ir buvo Toronto City Hall narys.

Neužmiršime jo profesionalizmo ir įvairių gerų darbų radijuje ir televizijoje.

Jo gražus balsas paliko mus labai anksti.

Prisimena su meile ir liūdesiu jo žmona Emilia Kiaupa Čikagoje, motina Stasė (Kiaupa) Kudirka Londone, Ont. Canadoje, duktė Suzette, anūakai Sean ir Andrew Floridoje, sūnus Jonas, žmona Kelly, anūakai Jacob ir Abby Čikagoje bei kiti giminės ir draugai.

PADĖKA

A † A

JULIUS JAKUTIS

Mirė 2009 m. spalio 24 d.

Ypatingai noriu padėkoti Olimprijai ir Mindaugui Baukams, Lelei Sodeikienei, kurie buvo su mumis tas sunkias dienas ir naktis kartu, iki paskutinės minutės.

Nuoširdžiai dėkojame kun. K. Trimakui, vargonininkui A. Barniškiui, Petkus Lemont laidojimo namams, A. Bernatavičienei bei visiems, dalyvavusiems atsisveikinime ir šv. Mišiose bei aukojusiems šv. Mišioms.

Su pagarba ir dėkingumu **Albina Širvinskienė**

Prenumeruokime ir skaitykime „DRAUGĄ“!
„DRAUGĄ“ atminkime savo testamente.

Margumynai

Škotijoje atidaryta Kalėdų Senių mokykla

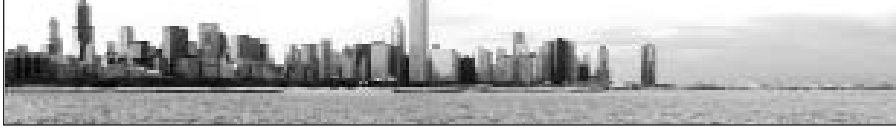
Pietų Škotijoje atidaryta mokykla pradedantiesiems Kalėdų Seniams, skelbia BBC. „Kalėdų Senių mokykloje“ norintieji mokomi dirbti tokiose vietose kaip prekybos centrai ir vaikų šventės.

Mokykloje dėstoma Kalėdų Senio

istorija, rengiamos balso lavinimo, grimo ir kostiumo bei vaidybos pratys. Visi mokymus baigę studentai gauna kvalifikacijos pažymėjimą, suteikiantį teisę vaidinti Kalėdų Senį.

Delfi.lt

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆ „Draugo” redakcija lapkričio 11 d. nedirbs (Veteranų diena). Skaitytojai negaus trečiadienio laikraščio.

◆ **Socialinių reikalų skyrius** Lemonte praneša, kad lapkričio 11 d., trečiadienį, 2 val. p. p. Pasaulio lietuvių centro skaitykloje bus rodoma vaizdajuostė – Kauno muzikinio teatro operetė Imrės Kalmano „Marica”. Trukmė – 2 val. 20 min. Visus maloniai kviečiame.

◆ **Lapkričio 12 d., ketvirtadienį**, 1 val. p. p. „Seklyčioje” įvyks Šakių klubo susirinkimas. Valdyba kviečia visus narius dalyvauti.

◆ **LR Generalinis konsulas** Čikagoje ir Balzeko lietuvių kultūros muziejus maloniai kviečia į tūkstantmečio programos kilnojamosios parodos „Lietuva: kultūra ir istorija” atidarymą, kuris vyks lapkričio 13 d., penktadienį, 7 val. vakare Balzeko lietuvių kultūros muziejuje (6500 S. Pulaski Rd, Chicago IL 60629). Įėjimas į renginį nemokamas.

◆ **Visus nuoširdžiai kviečiame** į kasmetinę madų parodą „Rudens simfonija – 2009”, kuri įvyks sekmadienį, lapkričio 15 d. 12:30 v. p. p. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje (14911 127th St, Lemont, IL). Pietų ir bilieto kaina 35 dol. Dėl vietų užsakymo skambinkite Žibutei tel. 630-852-3204 arba Dainai tel. 630-257-0153.

◆ **Lietuvių rašytojų draugijos** literatūrinė popietė „Pavasaris rudeni” įvyks lapkričio 15 d., sekmadienį, 2 val. p. p. Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre. Programoje: mirusiųjų šimtamečių išėvijos rašytojų prisiminimas (Stasė Petersonienė); savo kūrybą skaitys Julija Švabaitė, Eglė Juodvalkė, Daiva Karužaitė, Linas Umbrasas, Vilija Vakarytė; E. Juodvalkė pasidalins išpūdžiais iš šios vasaros kelionių Lietuvoje, Australijoje, Naujojoje Zelandijoje; meninę programą atliks Algimantas Barniškis. Programą ves Audra Kubiliūtė-Daulienė. Po programos – vaisės.

◆ **Moterų klubas „Alatėja”** kviečia jus lapkričio 28 dieną, šeštadienį, į klubo 4-ojo gimtadienio „Oranžinę šventę”, kuri vyks Balzeko kultūros muziejuje. Pradžia – 6 val. v. Kviečiame svečius puošti rudens spalvomis, pabrėžiant šventės spalvą – oranžinę! Bilieto kaina vienam žmogui – 30 dol. Bilietus užsisakyti prašome iki lapkričio 15 d. telefonu: 708-205-8742 (Audronė).

◆ **Lapkričio 29 d., sekmadienį**, 10:30 val. r. Jėzuitų koplyčioje, Čikagoje, generolo T. Daukanto jūrų šaulių kuopa rengia Lietuvos kariuomenės atkūrimo paminėjimą.

◆ **„Amerikos vaizdai” ieško senų** nuotraukų susietų su Amerikos lietuvišiais Čikagos Bridgeport. Prašome nuotraukas atnešti arba atsiųsti į Balzeko lietuvių kultūros muziejų adresu: 6500 S. Pulaski Rd. Chicago, IL 60679.

IŠ ARTI IR TOLI...

◆ **Demokratų kandidatas** į JAV Senatą Steve Pagliuca ir jo žmona lietuvaite Judy Orvidas-Pagliuca lapkričio 14 d., 8 val. v. atvyksta į So. Boston Lietuvių klubo metinį pokylį „Šurum Burum” susitikti su Boston lietuvišiais. Savo klausimus lietuvių ir anglų kalbomis galite siųsti iš anksto el. pašto adresu: RimaGirnius@hotmail.com.

◆ **Lapkričio 20–22 dienomis** Mary and Joseph Retreat Center (Rancho Palos Verdes, CA) susikaupimo rekolekcijas ves kun. Artūras Sederevičius, SJ. Pasiteirauti tel.: 213-385-5176 (Dalia Jasiukonienė).

◆ **Lapkričio 21 d., šeštadienį:** Lietuvių namuose (877 E. 185th Str., Cleveland, OH 44119) vyks ŠALFASS suvažiavimas. Pradžia 11 val. r. Pasiteirauti tel.: 440-669-4145.

◆ **Lapkričio 22 d., sekmadienį**, Dievo Apvaizdos lietuviškos bažnyčios salėje (25335 W. 9 Mile Rd., Southfield, MI 48033) koncertuos Virgis Stakėnas. Pradžia 1 val. p. p.

Čikagoje festivalį pradėjo Lietuvos džiazo ambasadorius

Džiazo kvartetas (iš kairės): J. Baker, L. Mockūnas, B. Sandstrom ir S. Hunt. **R. Astrausko** nuotr.

Lapkričio 5 d. Čikagoje vyko trečias kasmetinis „European Jazz Meets Chicago” festivalis, kuriame Lietuvai atstovavo muzikantas ir kompozitorius Liudas Mockūnas.

Improvizuotą džiazo vakarą Čikagos kultūros centre pradėjęs lietuvis grojo kartu su trimis kolegomis amerikiečiais: Jim Baker (pianinas), Brian Sandstrom (kontrabosas), Steve Hunt (mušamieji). Koncerto salė buvo pilna džiazo gerbėjų, kurie linksmi suošė L. Mockūnui užgrojus lietuviška birbyne, o pasibaigus pasirodymui muzikantams plojo stovėdami.

Čikagos žiniasklaidos pristatytas kaip „puikus lietuvis pūtikas” L. Mockūnas pelnytai vadinamas Lietuvos džiazo ambasadoriumi. Jis yra vienas iškiliausių Lietuvos džiazo kūrėjų, moderniojo džiazo ir laisvosios avangardinės muzikos atstovų. Nuo 15 metų L. Mockūnas nuolat dalyvauja džiazo festivaliuose, o nuo 1996 m. pasirodo ir kaip grupių vadovas. Jis – įvairių tarptautinių projektų sumanytojas, daugelio konkursų laimėtojas.

Atstovauti Lietuvai Europos džiazo festivalyje L. Mockūną pakvietė LR Generalinis konsulas Čikagoje, o jo dalyvavimą jame parėmė LR Užsienio reikalų ministerija ir Čikagos bendrovė, importuojanti „Švyturio” alų. Patenkintas suteikta proga pristatyti Lietuvos džiazo kultūrą Čikagos klausytojams muzikantas svarstė galimybę ateityje surengti koncertinį turą Jungtinėse Valstijose.

Europietiško džiazo vakare, kuriuo prasidėjo didesnis kelių dienų festivalis „Umbrella Music Festival”, taip pat koncertavo muzikantai iš Austrijos, Švedijos, Vokietijos, Šveicarijos ir Olandijos. Šešių koncertų programa sudomino Čikagos džiazo mylėtojus, kurių dažnas yra tikras šios muzikos žinovas.

LR generalinio konsulato Čikagoje info

Susitikimai su „Draugo” kultūrinio priedo redaktore Renata Šerelyte

Maloniai kviečiame visus į susitikimą su „Draugo” kultūrinio priedo redaktore Renata Šerelyte. Susitikimas įvyks **lapkričio 28 d.**, šeštadienį, 4 val. p. p. **Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre.**

Knygos „Draugui” – 100. Už tikėjimą ir lietuviybę” sutiktuvės ir susitikimas su „Draugo” kultūrinio priedo redaktore Renata Šerelyte įvyks **lapkričio 29 d.**, sekmadienį, 12:30 val. p. p. **Lietuvių dailės muziejuje, PLC.** Bus įdomu išgirsti „Draugo” bendradarbio Alekso Vitkaus paskaitą apie knygą ir susipažinti su viešnia, redaktore iš Vilniaus. Maloniai kviečiame visus apsilankyti.

Vėlinės Čikagos lituanistinėje mokykloje

Čikagos lituanistinėje mokykloje lapkričio 7 d. buvo švenčiamos Vėlinės. Jaunimo centro sodelyje kun. Antanas Gražulis ir seselė Laimutė Kabišaitytė mokiniams priminė Vėlinių ir Visų Šventųjų reikšmę. Mokiniai visus mirusius pagerbė tylos minute. Po susikaupimo šv. Mišias Jaunimo centro didžiojoje salėje aukėjo mokyklos dvasios vadovas kun. A. Gražulis, SJ. Gražiai papuoštoje salėje (mokytoja Daiva Blažulionienė) degant žvakelėms mokiniai, mokytojai ir tėveliai giesmėmis (jas vedė mokytojos Jūratė Grabliauskienė ir Jolanta Baniėnė), maldomis prisiminė iškeliavusius Anapilin.

Dalios Cidzikaitės nuotr.